

Отже, для того щоб досягти успіху, людина повинна бути вольовою, систематично працювати над самовдосконаленням, саморозвитком; практично використовувати знання з психології, здобутки успішних психологічних практик у сфері науки, що може стати підґрунтям для формування особистості лідерів і керівників бізнесу.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь. 1997. 376 с.
2. Циолковский К. Руководители человечества : научно-популярное издание. 1923 р. // URL: <https://www.tsiolkovsky.org/ru/kosmicheskaya-filosofiya/rukovoditeli-chelovechestva/> (дата звернення 05.11.21)
3. III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути», 11-12 серпня 2021 р. – Дніпро, Україна, 2021. – 408-410 с.
4. Матеріали круглого столу «Нові моделі економіки сталого розвитку: проблеми та перспективи», 23 травня 2018 року, м. Львів, с.29,30.

Добродум Ольга Вікторівна,
доктор філософських наук, професор,
Національного університету біоресурсів та природокористування,
м. Київ, Україна,

Мартинюк Едуард Іванович,
кандидат філософських наук, доцент,
Одеський національний політехнічний університет,
м. Одеса, Україна

Нікітченко Олена Едуардівна
кандидат філософських наук, доцент,
Одеський національний політехнічний університет,
м. Одеса, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ БОГОСЛУЖІНЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ПАНДЕМІЄЮ КОВІД-19

Принципово важливою трансформацією, значно прискореною у зв'язку з пандемією Ковід-19, є перенесення багатьох видів діяльності у віддалену форму завдяки дигіталізації та онлайнізації, автоматизації й інформатизації, комп'ютеризації та інтернетизації сучасних соціальних процесів, включаючи освіту і науку, культуру та мистецтво, медицину і спорт, економіку та політику тощо. Те, на що Україні та світу знадобилося б 40-50 років, сталося за один пандемічний рік, політика у сфері інформатизації здійснюється з метою впровадження перспективних high-tech у всі сфери життєдіяльності світової спільноти. Практично всі держави декларують побудову електронного уряду (e-government) та Силіконової долини, тому визначальне значення має державна політика міжнародного співробітництва та участь у розвитку глобального інформаційного суспільства. Ця співпраця може здійснюватися

шляхом узгодження стратегій розвитку інформаційного суспільства, реалізації універсального підходу до спільних дій, зменшення цифрової та інформаційної нерівності.

Особливий інтерес у цьому контексті викликає інтенсифікація релігійної діяльності онлайн - на наш погляд, цей процес може продемонструвати та проілюструвати зв'язок емоційного та штучного інтелекту. Основна етична проблема полягає в тому, що поки що рідкісні випадки, пов'язані з безпосередньою участю штучного інтелекту в релігійній діяльності (серед таких прикладів задіяності технологій: робот-проповідник і робот-екскурсовод, робот-диякон і робот-помічник, виконуючий обов'язки обслуговуючого персоналу в церкві тощо).

Актуальною проблемою є емоційне сприйняття традиційних ритуальних дій, перенесених в Інтернет. На сучасному етапі церковного дискурсу здійснюється осмислення у богослужбовому та релігієзнавчому середовищі актуальних проблем: онлайн-тайнств і онлайн-євхаристії, онлайн-літургії та телеприсяги тощо. [Див.: 2] У наведеній книзі послідовно проводиться і відстоюється позиція щодо того, що всьому розсудливому людству доцільно звикати до технологічного status quo, незалежно від поточної пандемічної ситуації.

Існує проблема технічного порядку, яка полягає в тому, що в нас Інтернет досі не є доступний для усіх вірян та парафіян, хоча серед останніх зустрічаються і ретрогради, які категорично виступають проти використання ТБ та будь-якої техніки. У принципі кажучи, немає жодних богослужбових заборон щодо віртуалізації церковної діяльності та відповідно віддаленого служіння. Це перша тенденція сприйняття сучасних інформаційних технологій та high-tech у релігійному житті.

Друга тенденція може бути описана в тому контексті, що віддалене церковне служіння сприймається як вимушена міра і підробка, підміна та мімікрія, які ніколи не замінять справжнього служіння та церковного спілкування. Цю позицію може проілюструвати думка Патріарха Московського і всієї Русі Кирила, який 26 жовтня 2021 року буквально зазначив, що віртуальна церква – це сурогат [1].

Третю, найбільш негативістську тенденцію щодо віддаленого богослужіння можуть підтримати численні консерватори та технофоби, противники будь-яких технологічних змін і фундаменталісти, що побоюються штрих-кодів ідентифікаційних податкових номерів та печаток, чіпізації тощо. Враховуючи та підкреслюючи екзистенційну важливість появи персонального комп'ютера та Всесвітньої мережі Інтернет перед загрозою ядерної війни, можна відзначити, що однією з характеристик сучасної епохи є технологічні інновації, для позначення інформаційної цивілізації в даний час з'явилася достатня кількість синонімічних понять: новітні комп'ютерні технології, цифрові інформаційні, психотехнології та ін.

В даний час можна впевнено припустити і констатувати прискорення цього процесу у зв'язку з пандемією Ковід-19 останні три роки, у зв'язку з чим актуалізувалася тенденція, що практично всі види церковного служіння можна

здійснювати у сучасному кіберпросторі. Окрім того, необхідно врахувати факт того, що українська держава послідовно підтримує трансляцію по телебаченню церковних богослужінь різних конфесій, які здійснюють свою діяльність в українській державі.

У зазначених процесів, відповідно, є амбівалентно налаштовані спостерігачі. Прихильники ставляться позитивно до віртуалізації релігії та вважають, що віддалене і дистанційне, віртуальне та онлайнне богослужіння несе незліченні блага і вельми мало відрізняється за своїм ефектом від реального. Але є ті, хто бачить буквально прірву між онлайнним та офлайнним відображенням церковних процесів, вважаючи цей захід тимчасовим і вимушеним - у представників цього напрямку можуть викликатися негативні й алармічні емоції, різноманітні страхи та панічні фобії, як і спектр апокаліптичних настроїв.

Слід зазначити необхідність психологічної підготовки майбутніх священиків для віддаленого навчання – на наш погляд, психологи повинні здійснювати компенсацію нестачі живого спілкування, цей недолік помітний, перш за все, у старшого покоління, яке звикло працювати в офлайнні. З'являється більше церковних та богослужбових аспектів того, що можна та необхідно мультимедіатизувати та візуалізувати з метою компенсації емоційної та інтелектуальної підтримки один одного.

На сучасному етапі соціального розвитку ми можемо констатувати актуалізацію інформаційних викликів цивілізаційного розвитку, адже кіберпростір має релігійний сегмент, що розвивається, в ньому знаходять свою нішу практично всі існуючі в офлайнні релігії і конфесії, рухи і деномінації, і часто їхнє співіснування не безпроблемне і не безхмарне. Сучасна глобальна спільнота демонструє різноманітні констеляції культурних ідентичностей: релігійних фундаменталістських та правоконсервативних рухів, месіанських уявлень, релігійно-політичної картини світу громадян та церковно-державної апологетики. Маркером культурної та релігійної глобалізації є міжконфесійний туризм та міжрелігійні паломництва, пробудження неоархаїки та орієнталізація світової спільноти. Глобалізація культури виступає певною зоною ризиків і також поява масових еклектичних форм релігії.

Україна відома не лише своєю інженерною школою, а й науковцями у сфері фізико-математичних наук, тому багато проектів із роботизації та автоматизації промисловості у світі розвивають якраз українські програмісти. Вони займаються не просто написанням програмного коду, а розробкою комплексних математичних моделей, оптимізацією та адаптацією складних алгоритмів. Сказане справедливо і щодо педагогіки. Так, у церковному відношенні доцільно було б говорити про церковну медіапедагогіку та медіацерковність, богослужбову медіаосвіту і церковні медіапродукти, церковну SMART-освіту в цілому. Використання у церковному навчанні мультимедіа технологій дозволяє задіяти найбільшу кількість каналів сприйняття: зоровий, слуховий, сенсорні канали, що дозволяє формувати віртуальне богослужбове навчальне середовище. Це має посилити інтерес учнів до дисципліни, що вивчається, і, як наслідок, підвищити якість знань.

У майбутньому впевнено очікується зростання попиту на освітні мультимедіа технології, і з часом дедалі більше освітніх закладів почнуть свій повний перехід на мультимедіа технології. Тому однією з важливих граней професіоналізму сучасного церковного служителя стає інформаційна компетентність: рівень володіння навичками використання ІКТ, спеціальним програмним забезпеченням, навичками роботи в електронному середовищі навчання, а також використання у процесі професійної діяльності сучасного обладнання, у тому числі й мультимедіа технології при вирішенні віровчальних та проповідницьких, дидактичних та освітніх, педагогічних та виховних завдань.

Список використаних джерел

1. Патриарх Кирилл назвал «виртуальную церковь» суррогатом <http://www.interfax-religion.ru/?act=news&div=77997>
2. Феномен онлайн-причастя. Рефлексії. Полеміка. Перспективи. - К., 2021. – 168 с.

Євтушенко Олександр Валентинович,
магістрант кафедри креативних індустрій та соціальних інновацій,
Національний університет «Чернігівська політехніка»,
м. Чернігів, Україна
науковий керівник, **Філіпович Вікторія Миколаївна**,
кандидат психологічних наук,
Національний університет «Чернігівська політехніка»,
м. Чернігів, Україна

ОСНОВНІ КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ САМОРЕГУЛЯЦІЇ

Розробка проблеми самоефективності є актуальною та своєчасною, оскільки сьогодні, як ніколи, суспільству потрібні високоефективні люди, здатні правильно оцінити результати своєї діяльності (у тому числі професійної), і власні можливості. Суб'єктивне ставлення до виконуваної діяльності реалізується у зверненості людини до внутрішніх ресурсів, потенціалу розвитку, можливостей вибору засобів дій та побудови певної стратегії діяльності, поведінки, життя в цілому. А це, зрештою, визначається самоефективністю особистості.

Поняття «самоефективність» було запропоновано А. Бандурою у рамках соціально-когнітивної теорії. На нього все частіше звертають увагу і представники інших, небіхевіоральних напрямів, що, перш за все, свідчить про перспективність розвитку дослідження цього феномену, його значущості для теорії та практики. Поняття «самоефективність» було запроваджено А. Бандурою в 1977г. У роботі «Самоефективність: «До теорії об'єднання поведінкової зміни». Цей феномен визначається як «уявлення про свої здібності щодо організації та здійснення програм дій, необхідних для